JYX JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Tervo, Erkki

Title: Patja ja tyyny : kuinka kilpailutus voi murentaa turvallisuutta

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Liikuntatieteellinen Seura ry, 2018.

Rights: In Copyright

Rights url: http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en

Please cite the original version:

Tervo, E. (2018). Patja ja tyyny : kuinka kilpailutus voi murentaa turvallisuutta. Liikunta ja tiede, 55(6), 54. https://www.lts.fi/media/liikunta-tiede-lehden-artikkelit/6_2018/lt_6-18_54_lowres.pdf

Teksti: ERKKI TERVO

Patja ja tyyny – kuinka kilpailutus voi murentaa turvallisuutta

Liikuntasalien nurkissa ja välinevarastoissa lojuu käyttämättömiä laitteita ja mattoja. Asiaa tarkemmin tuntematta voisi ajatella, että ne ovat kouluille vuosien saatossa jääneitä historiallisia voimistelutarvikkeita. Valitettavan usein ne ovat kelvottomia alastulomattoja, joille on parasta olla hyppäämättä ainakaan jalka-alastuloja tehden. En suosittele pudottautumista takamuksillekaan.

Täysin holtittoman oloinen alastulomatto tuli ensimmäisen kerran vastaani pääkaupunkiseudulla erään koulutustilaisuuden käynnistyessä. Hetken aikaa pohdin, uskaltaisiko tuolle hypätä. Uskalsinhan minä, mutta häntäluu murtui.

Maton kuori avattiin ja sisälle laitettiin vahvennukseksi sopiva määrä solumuovimattoa ja kurssi saatiin pidetyksi. Kotilääkäriltä sen sijaan tuli nuhteita: ”Pitääkö sitä joka paikkaan hyppiä. Häntäluu on tarpeeton, mutta ei sitäkään tarvitse rikkoa”.

Alastulomattojen pitää lisätä, ei vähentää turvallisuutta. Paksu matto voi näyttää ehjältä, vaikka sen sisällä on suuria koloja ilman vankkaa kantavaa pintaa. Silloin on siirrytty turvallisuuden vähentämiseen salakavalalla tavalla.

Hyvin pian kävi ilmi, että muutamat valmistajat peesaavat toisiaan ja kilpailevat jollakin muulla kuin laadulla. Kokemukseni perusteella rohkenin ottaa yhteyttä tunnetuimpiin valmistajiin. Kirjoitin myös muutaman reklamaation entisten oppilaitteni pyynnöstä, kun heidän valituksiinsa ei vastattu.

Kaikki valmistajat eivät ottaneet asiaa kovin vakavasti, joten lähetin selvitykseni viranomaisten katseltavaksi. Opetushallituksesta suositeltiin aluehallintovirastoa, mutta kummallakaan ei ollut asiassa toimivaltaa.

Aluehallintovirasto toimitti selvitykseni tuoteturvakeskukselle, joka voi puuttua asiaan, jos tuotteita tarjotaan yleisön käytettäväksi.

Ymmärsinkö väärin, mutta tuoteturvakeskus saattoi puuttua asiaan, kun kävi ilmi, että koulun laitteita käyttävät muutkin kuin koululaiset. Koulun käyttöön hankittavista laitteista vastaisivat rehtorit.

Hämmennyin kuultuani, kuinka vaikeaa on reklamaatioiden tekeminen. Tuotteita käyttävä opettaja on kaukana hankinnoista kilpailutuksen perusteella päättävästä henkilöstä, jolle on sälytetty kohtuuttoman suuri vastuu. Hankinnan perusteena usein on halvin, mutta ei tuotteen kelvoton tarvitsisi olla.

Eipä yhteydenotto tuoteturvakeskukseen vaarallisia mattoja turvalliseksi muuttanut. Uskomattomimman korjausyrityksen näin äskettäin. Käytössä olevan alastulomaton koloja oli täytetty tyynyillä. Suosittelen tyynyjen käyttämistä kotona patjan päällä ja kelvottomien mattojen toimittamista kaatopaikoille.

Voimistelutelineet ovat yksi koulun kalleimmista hankinnoista. Niitä ei voi jatkuvasti uusia. Tuotteiden on oltava laadukkaita ja pitkäikäisiä. Kurjalta tuntuu, kun uusi tuote on pantava välittömästi tai lyhyen käytön jälkeen sivuun.

ERKKI TERVO
Liikuntakasvatuksen emerituslehtori Jyväskylän yliopistosta
Keuruu
Sähköposti: erkki.tervo@gmail.com

Kirjoittaja on toiminut myös muun muassa erityisryhmien ja ikäihmisten liikunnan ohjaajana ja voimistelulaitteiden ja -salien kehittäjänä. https://www.facebook.com/erkki.tervo.3

Kuva: ERKKI TERVO